

tions on the Mietkowski Reservoir in the autumn of 2002 rank among the largest known from the migration and wintering areas of this species.

Grzegorz Orłowski

Katedra Rolniczych Podstaw
Kształtowania Środowiska AR
pl. Grunwaldzki 24, 50-363 Wrocław
e-mail: orlog@poczta.onet.pl

Paweł Gębski

ul. Siemiradzkiego 7/2, 51-631 Wrocław

**POMYŚLNY LĘG MYSZOŁOWA *BUTEO BUTEO*
PRZY RUCHLIWEJ TRASIE SAMOCHODOWEJ**

Wysoka liczebność myszołowa i typ zasiedlanych środowisk powodują, że gatunek ten podlega niemal stałym kontaktom z człowiekiem. Mimo to pozostaje ptakiem dość płochliwym, a gniazdowanie w miejscach intensywnej aktywności ludzkiej nadal nie jest częste. Ciągi komunikacyjne są przez myszołowa regularnie wykorzystywane w okresie zimowym jako żerowisko, jednak przypadki lęgów w bezpośrednim sąsiedztwie dróg należą do rzadkości (Stowasser 1965, Wittenberg 1981). Jeden z takich przypadków przedstawiono w niniejszej notatce.

25 IV 03 koło miejscowości Radzików na SW od Wrocławia znaleziono gniazdo myszołowa zawierające 2 jaja. Znajdowało się ono w odległości 180 m od granicy wsi, w pasie drzew rosnących wzdłuż międzynarodowej trasy samochodowej E67. Drzewa, głównie jesiony *Fraxinus excelsior* (nie-wielka domieszka topól *Populus* sp.) rosły w odległości 5 m od krawędzi jezdni i miały wysokość 13-14 m. Gniazdo umiejscowione było na jesionie na wysokości 10,8 m od ziemi. Klucie nastąpiło ok. 20 V, zaś wylot piskląt z gniazda – 5-8 VII (8 i 9 VII obserwowano lotne młode). Otoczenie stanowiły intensywnie użytkowane i bezleśne tereny rolnicze. Oprócz drzew wzdłuż drogi jedyne potencjalne miejsca gniazdowe stanowił ok. 150 metrów zadrzewiony rów przebiegający prostopadle do szosy tuż obok gniazda oraz małe zadrzewienie śródpolne położone 250 m dalej. W zadrzewieniu tym myszołowy gniazdowały w poprzednich latach, ale w omawianym sezonie do lęgu tam nie doszło. Jest prawdopodobne, że tegoroczny lęg przy szosie dotyczył tej samej pary.

Droga E67 jest jedną z najruchliwszych międzynarodowych tras tranzytowych w południowo-zachodniej Polsce, mimo iż jest jednopasmowa. Trzykrotne 15-minutowe pomiary (25 IV, 23 V i 18 VI) realizowane poza

godzinami szczytu wykazały, że na odcinku przy gnieździe myszołowa natężenie ruchu wynosiło 12,6 pojazdu na minutę, w tym 15% stanowiły samochody ciężarowe. Wysiadujący ptak nie reagował na hałas i przejeżdżające auta, nawet gdy górna krawędź dużych samochodów ciężarowych znajdowała się w odległości zaledwie kilku metrów od gniazda.

Opisany przypadek lęgu w bezpośrednim sąsiedztwie tej drogi jest pierwszym, jaki zaobserwowano na ok. 40-kilometrowym jej odcinku, objętym corocznymi obserwacjami od 1993 roku (Wuczyński 2003 oraz mat. niepubl.). Nie stwierdzono także podobnych przypadków na przyległym obszarze 240 km² Równiny Wrocławskiej, gdzie populację lęgową myszołowa badano w latach 1994-1996 (Burak 2002). Dane te potwierdzają niecodzienny charakter opisanego lęgu.

Przyczyną podejmowania przez ptaki drapieżne lęgów w takich nietypowych miejscach może być konkurencja, presja drapieżnicza lub tradycje lokalne w wyborze lęgowisk, lecz zwykle jest to brak innych, dogodniejszych miejsc gniazdowania (Newton 1990). Znikoma powierzchnia zadrzewień na omawianym obszarze mogła być także przyczyną podjęcia opisanego lęgu przy szosie. W terenach intensywnego rolnictwa zadrzewienia wzdłuż dróg stanowią jedne z nielicznych dostępnych miejsc gniazdowania, niestety bywają usuwane w imię bezpieczeństwa jazdy na drodze. Tymczasem odpowiednio zagospodarowane obrzeża dróg mogą odgrywać istotną rolę w ochronie ptaków drapieżnych, przyczyniając się do potencjalnego wzrostu liczebności lokalnych populacji (Meunier i in. 2000). Opisany lęg myszołowa przy ruchliwej drodze potwierdza potrzebę ochrony alei przydrożnych, lecz także ich uważnego monitorowania pod kątem lęgów tego i innych gatunków drapieżników.

Literatura

- Burak M. 2002. Liczebność i wybór miejsc gniazdowych u myszołowa *Buteo buteo* na Równinie Wrocławskiej. Ptaki Śląska 14: 91-111.
- Meunier F.D., Verheyden C., Jouventin P. 2000. Use of roadsides by diurnal raptors in agricultural landscapes. Biol. Conserv. 92: 291-298.
- Newton I. 1990. Population ecology of raptors. T&AD Poyser, London.
- Stowasser G. 1965. Mäusebussardhorst am Boden. Vogelwelt 86: 31-32.
- Wittenberg J. 1981. Die Brutbestandsentwicklung des Mäusebussards *Buteo buteo* in einem Vorzugshabitat bei Braunschweig – die Bedeutung natürlicher Faktoren und menschlicher Einflußnahme. Beitr. Naturk. Niedersachs. 34: 194-201.
- Wuczyński A. 2003. Abundance of Common Buzzard *Buteo buteo* in the Central European wintering ground in relation to the weather conditions and food supply. Buteo 13: 11-20.

Successful brood of the Common Buzzard *Buteo buteo* next to a busy motor road

In the breeding season of 2003 a successful brood of the Common Buzzard *Buteo buteo* was noticed in a single row of trees growing along a busy international road in Lower Silesia (SW Poland). The example underlines the importance of wooded roadsides for raptors protection in the regions under intensive farming.

Andrzej Wuczyński

Instytut Ochrony Przyrody PAN
Dolnośląska Stacja Terenowa
Podwale 75, 50-449 Wrocław
e-mail: a.wuczynski@pwr.wroc.pl

WYSTĘPOWANIE PŁOMYKÓWKI *TYTO ALBA* W OKOLICACH GŁOGÓWKA

Płomykówka należy do gatunków sów ściśle związanych z człowiekiem. Występuje zarówno w krajobrazie rolniczym, jak i w miastach. Obserwowany w wielu miejscach spadek liczebności tłumaczony jest głównie zaniżaniem miejsc dogodnych do gniazdowania i chemizacją rolnictwa wpływającą negatywnie na bazę pokarmową płomykówki (Hagemeijer i Blair 1997; Kitowski 1999; Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Obiekty sakralne, które są głównym miejscem gnieźdzenia się tych sów, są ostatnio często remontowane co wiąże się z likwidacją miejsc wlotowych na wieże i strychy. Natomiast nowe kościoły najczęściej nie nadają się do zasiedlenia przez ten gatunek.

W latach 2002-2003 członkowie Górnośląskiego Koła Ornitologicznego wykonali liczenia płomykówki w okolicach Głogówka (woj. opolskie). Badania miały na celu określenie rozmieszczenia i liczebności gatunku oraz zmian liczebności w porównaniu do danych z tego terenu z lat 1980.

Wyszukiwanie płomykówki prowadzono na obszarze 197 km², który stanowił fragment większej powierzchni kontrolowanej w latach 1984-87 przez Kopija (1990). Oprócz centralnie położonego miasta Głogówek na terenie badań znajduje się 28 wsi. Na powierzchni znajdują się 22 obiekty sakralne, w tym 1 opuszczony kościół i 1 kaplica. W większości są to budowle 100-letnie lub starsze, zbudowane w stylu barokowym z wysokimi wieżami. Krajobraz powierzchni jest typowo rolniczy z rozległymi polami uprawnymi. Na bardzo żyznych glebach uprawiane są głównie zboża, a także kukurydza i rzepak. Brak jest lasów, a zadrzewienia śródpolne są nieliczne. Liczne drogi pomiędzy wsiami obsadzone są najczęściej topola-